

NÉPNEVELŐ.

KATH. NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI LAP.

Megjelenik a szorgalmi időben minden hó 15-én és 30-án. Előfizetési ár: Egy évre 2 frt Félévre 1 frt Egyes szám ára 10 kr.	Szerkesztő és laptulajdonos: Dr. Komlóssy Ferencz. Főmunkatárs: Zelliger Vilmos.	Az előfizetések, valamint a lap szellemi részét illető közlemények a „Népevelő” szerkesztőségére címezve Budapestre (VI. Érsek-utca 2. szám) küldendők.
--	--	---

TARTALOM: Elhagyatva minden oldalról. Várnaytól. — Káplárkodás. Hunkár Gézától. — Tárca: Megadta neki. — Irodalom és művészet. — Vegyesek. — Szerkesztői telefon. — Hirdetések.

Elhagyatva minden oldalról.

Minden oldalról vészek környeznek minket! Igy kiálthat fel a tanítóóság, mert akárhová veti szemét, ellenség áll előtte, mögötte, fölötte, alatta és sajnos melléte. Elismerik mindenütt, hogy a tanító valami szükséges, de (azért mindenki magában mondja, hogy) rossz. A tanítóóság ellensége a szülők, előljáróik, a hatóságok, a hírlapok sőt maguk a tanítók is. Ez majdnem hihetetlennek látszik az előtt, ki paedagogiai szaklapokat olvas, mert ott minden számban olvashatja, hogy így meg úgy emelkedik a tanítók tekintélye, így meg így lesznek mindig nélkülözhetlenebbek a társadalom részére.

Hogy a tanítóóság a művelt társadalom alapfeltétele, az szent igazság de sajnos, hogy nálunk ezt nem igen ismerik el. A mi pedig a tanítói tekintély emelkedését illeti nagyon vastag tévedésben vagyunk; nem emelkedik, hanem fogy-fogy, rohamosan fogy. Az új nemzedéke a tanítóóságának azt hiszi, hogy a régi időben kevés volt a tanító tekintélye, pedig nem áll, volt akkor is és talán több is, mint most, mert akkor még a hatóságok is jónak látták saját tekintélyüket a tanítók javára laiba vetni, mit ma sehol sem tapasztalunk. Hogy a tanítói tekintély mily nagyon hanyatlott azt mutatja a különbség a mondjuk csak 20 év előtti és mostani gyermekek között. Gondoljunk vissza 20 évvel, mily szellem volt akkor az iskolában? A tanító korlátlan ura volt az iskolának (eltekintve az egyháztól, melynek azonban nem volt oka őt zavarni hatalmában) és ha valaki e birodalmában megtámadta, meg volt védve a hatóság meg az egyház által. Volt ugyan akkor is eset reá, hogy az egyház és tanítók között surlódás támadt, hanem én legalább azt hiszem és több esetben meg is győződtem róla, hogy ez nem a két állás közötti küzdelem volt, hanem személyes vita. Ezt jó barátaink igyekeztek kiaknázni, a könnyen hívő tanítóóságot alarmirozták és egy kis dologból országos hercezhurezát csináltak. Miért? mert ebből is meg lehet élni. De mi lett belőle és ki itta meg a levét? Mind a kettő, a tanítóóság is, az egyház is. Az egy-

házról azt mondták, hogy ennek úgy sínes mit keresnie az iskolában, mint csak hittant tanítani, ergő ki vele s a mennyire lehet ottani idejét lehető rövidre kell szabni. A tanítóóságra meg kimondották, hogy ezek is csak oly felpuffaszkodott veszekedő lármás nép, mely békében nem tud megélni. Akkor mint mondám korlátlan ura volt az iskolának, de volt is foganatja: Már a szülői házból hozta minden gyermek azt a tudatot, hogy oly helyre megy most, hol az anya nem védelmezheti meg a megérdemlett büntetés elől, mint azt számtalan esetben tapasztalhatjuk. De meg a szülői háznál is sokkal szigorubbantartattak a gyermekek, mert akkor még a szülőkben több vallásosság, rendszeret és szégyenérzet volt, s ők szégyenlették azt, hogy gyermekeik az iskolában meg lettek büntetve s el nem hibázták maguk részéről is elégedetlenségüknek érezhető kifejezést adni, minek következtében a nebulók máskor kissé óvatosabban jártak el és az iskolának meg a tanítónak volt ám respektusa. Ma úgy mondanók hogy van tekintélye, de nincs. Azelőtt ha egy esomé gyermek az utcán játszott, s ebből kifolyólag hajba kapott, ez a kiáltás: „a tanító jön” elég volt arra hogy az egész gomolyagot láthatatlanná tegye; egy perc alatt nem látott az ember egyebet a felkavart pornál. Ma ez nem így van. Ha egy esomé gyermek veszekszik, próbálja meg valaki elkiáltani, hogy a tanító jön, erre legfeljebb általános nevetést fog hallani, ha csak még azt is nem, hogy hát hadd jöjjön. Vagy talán nem hiszik el? Tessek próbát tenni, és meglássák, hogy mennyire szépen elsül. S most kérdem van e a tanítónak tekintélye az iskolában? Van de nagyon kevés.

S a szülőknél? Ott is annyi. A szülők ma már gyermekeiket nem nevelik, sem az Ur félelmében, sem az emberekében: az iskolát csak oly helynek tekintik, hová a gyermekeket azért küldik, hogy otthon ne lármázzanak, és nem bannák, ha 3 éves korukban küldhetnék oda és pedig reggeltől estig. Ha pedig valahova elküldhetik, elküldik és napokig nem járattják iskolába és ha a tanító megint azért, akkor még nekik áll feijebb. Ebből

legjobban látszik, hogy a mai nemzedék nagyon is közönyös iskoláink iránt s ha már ez iránt közönyös, akkor bizony annak vezetői iránt sem lesz valami nagy tisztelettel. Vagy vegyük csak tekintetbe azt, ha egy gyermek szépen fejlődik és szorgalmasan tanul, azt mondják rá: ez aztán az okos gyermek; ha pedig nem tanul, akkor a litánia így hangzik: nem is esoda hogy nem tanul, ilyen tanítónál szinte csuda, ha valamit tud. És azt hiszik t. olvasóim, hogy ez csak elvétett mondás? Nem, nagyon is gyakran hallhatják és talán hallották is.

De most már kérdezzük, mikor állott be józan népünkél az a reakció, mely a tanító minden igyekezetét problematikussá tette. Ez a reakció akkor állott be, midőn az iskolába két új elemet hoztak be. E két elem kifordította az iskolát sarkaiból, kiemelte posztójából a nélkül, hogy erős fundamentumot lett volna képes neki adni, hogy új helyén is erősen állhasson, s így az iskola ma mint kifelé úgy befelé inog, mozog és kitudja mikor jő azon idő, hogy megint erősebb lábakra lesz állítva és akkor megjő megint az az idő is, midőn majd a tanító büszkén mondhatja, tekintélyünk olyan a milyent munkánkért, fáradságunkért megérdemlünk. Adja az ég, hogy azon idő, melyben óhajunk beteljesül ne legyen oly messze, mint félek, hogy még van.

Az a két elem, mely iskoláinkba behozatott: a zsidóság és a túlhumanizmus. A zsidóság és a humanizmus együtt járnak, mivel a zsidó sajtó mindig humanizmust prédikál, a mivel persze a kereszténynek kell a zsidóval szemben bírnia, de ők még csak nem is mutatják. De hogy van az, hogy a zsidóság rontotta volna el iskoláinkat?

T A R C Z A.

Megadta neki.

Meg-meglebegetteti a májusi szellő a fák friss leveleit, a földből ezernyi virág kél elő, mosolyogva nézve a tavaszba s keeses bólogatással üdvözölve az alkotó májust. Kiesattan a rügy, lombok borítják a fákat, zümmögő bogárgák mozognak a fűben, ambrával, ozonnal teli a levegő — oh, mi más ez a tavasz, mily életkedv, erő, lakik benne! Néhány nap alatt átváltozik a természet. S a tavasz mindenre kiterjeszti hatását. Ember, állat, növény megérzi beköszöntét s könnyebülten sóhajt fel a rideg tél után.

Zöldet mutassatok nekünk, zöldet! így kiáltanak fel az emberek. Üdülni, élvezni akarok, meg akarom mosolyogni a zöldet, hogy szórakozzam egy kissé a poros hivatal után.

Sajnálom azokat, akik zöld utáni vágyukat ki nem elégíthetik. Előzékeny, szíves ember vagyok (kérem ne vegyék dísekvésnek) szívesen mutatnék friss zöldet a sóváraoknak, de földbirtokom nines, mit csináljak tehát?! De talán mégis mutathatok valami szórakoztató zöldet, ami szintén a virágok-körül terem: a gyermekek önkéntelen tréfás, zöld feleleteit és ötleteit.

Ez már mégis képtelen állításnak látszik. Pedig nem az, hanem szomorú való. Már a szentírásból láthatja mindenki, hogy mennyire szerették a zsidók gyermekeiket, ez a szeretet az elnyomattatás ideje alatt, miután csak családokra voltak utalva még növekedett s most hogy a világ uralom egyik főtényezőjét képezik, legmagasabb fokát érte el az elérhetőnek. Miután tudják, hogy ezeké a jövő. Igyekeznek is őket amennyire lehet elkényeztetni. A zsidó gyerek, tisztelet a kivételnek, már kora ifjúságában rendetlen, hanyag, többnyire tisztátalan, önhitt és nagyon sokszor szemtelen. Most nézzük csak, hogy ha ily tulajdonokkal ellátott új elemet becsátunk be az iskolába, mi történik? Ha a tanító erélylyel képes föllépni, akkor ezeket ha nem is képes egészen megjavítani, de legalább arra rábírhhatja, hogy eltitkolja valódi természetét s így a többi mentve van. De már előbb említettem, hogy a zsidókkal együtt az álhumanizmus is bevonult az iskolába, s az kötötte meg a tanítóság kezét s így aztán lassan észrevétlenül de biztosan terjedt a baj mely előtt nemesak a tanítók állnak gondolkodva, hanem a világ is csudálkozva nézi, hogy mi történt. A testi büntetést eltörölték, mert a jövő nemzedéket már az új humánus elvek alapján akarták felneveltetni, de elfelejtették, hogy ez csak úgy lehetséges, ha a gyermekek már otthonról oly erkölcsöket hoznak magukkal, hogy a büntetésre már szükség sincs. De ezen jó erkölcsöket nem találjuk, csak elvéve s most e pár jó gyermekért bűnhődik a többi is, mert keserű lesz a felocsudás, ha majd látják, hogy mily gyümölcsöt hoz ez a félszeg intézkedés. Ma oly kort élünk, hogy a szülőknek, hogy családjaikat fenntarthassák, éjjel nappal dolgozniuk kell úgy, hogy gyermekeik nevelésére nem igen

Budapest nevezetességeit tanulták. Mondj valami nevezetes dolgot Pesten, szólít meg a tanító egy pirosképu barnát. A muzeum! helyes; hát még? a lánchid; — jól van, ki tud még valamit? Egy csomó kis kéz emelkedik a légből. No te kis szöke! — az iskola (rája nézve csak az az egy létezik, amelyikbe ő jár). Már miért volna ez olyan nevezetes; talán mert te jársz ide? tréfál a tanító. — Nem, hanem a tanító ur!

Az iskola butorzatáról volt szó. Melyik a legszükségesebb butor az iskolában? kérdi az egyiket a tanító. Nem tudod? mond meg neki, szólítja meg erre az egyik kéznyujtogatót.

A — nádpálca, feleli az, szent meggyőződéssel.

A föld és a naprendszer magyarázzák a negyedik osztályban. Tehát a föld forog a nap körül és önmaga körül is — beszél a tanító. Egy kéz hadonász a padok fölött. Mit akarsz? — Igen, tanító ur, a mamának is sokszor szédül a feje.

Városiasan képzett új tanító került egy falusi iskolába. S mint buzgó ifju, énekkart is próbált szervezni; kipróbálta a hangokat s egy jó hangu, de vézna gyerekek azt mondja: Te majd többször eljössz hozzám, betanítlak és ha nekem dolgom lesz, te leszel a k a r m e s t e r. Hadd legyek én, kiált közbe egy suhanc, nekem erősebb karom van!

Mi a te apád? kérde a tanító egy májusi hur-

fordíthatnak gondot. Az iskola meg úgy túl van halmozva tanítási anyaggal, hogy a nevelésre valami csekély idő marad. De föltéve, hogy a tanító igyekszik, a mint legtöbbszörre történik is, őket jó nevelésben részesíteni, mihaszna, mikor a gyermek naponta az iskolában négy órát tölt, azon kívül pedig húszat; és ezen húsz órában hányszor lát oly dolgokat, melyek az iskolai jó tanításokat ellejejtetik vele és az ellenkező irányba terelik. Pedig erre a gyermeknél nem sok kell, mert lelke még fogékony és a rosszat a gyermek szívesebben utánozza mint a jót. Ebből kiviláglik, hogy iskoláink nem felelhetnek meg valódi ezéjoknak s azt a szülők is veszik észre, de az okozatot nem a helyzetben, az időben, nem magukban keresik, hanem a tanítóban s ezért ellenségei a tanítóknak, nem viseltetnek bizalommal sem tisztelettel a tanítók iránt. Ezt a gyermekek jól tudván, a helyzet a tanítókra nézve mindinkább válságosabb kezd lenni. Az iskolai hatóságok ugyanabban a helyzetben vannak mint a szülők, a baj okát ők sem tudják s így a következményeket a tanítók hanyagságának tulajdonítják, pedig nem jogosan. A tanítók barátjai közé tehát ők sem számíthatók.

S mit szóljunk a hírlapokról? Nézzük meg, hogy kinek kezében vannak s azonnal megértjük álláspontjukat. Részint semíták, vagy legalább és nagy philosemiták s lehetőleg azok nótáit fűjják. A hírlapírók az új aera kezdetén már teli voltak az új szisztéma iránti himnuszokkal, azokat akkor elzengették és időről időre újra kezdik pengetni lantjokat az elrozsdásodott diesőségről daczára annak, hogy ennek káros következményeit látják. De hát nehéz ám a világ előtt a esalhatatlanság bércezeről leszállni és a esalódást beismerni; ennél

colkodás folytán ujonan beirtat. A gyerek nem érti, miről van szó, tehát világosabban teszi fel neki a kérdést: mit dolgozik a papád? — Semmit. Hova jár a papád dolgozni, vagy mit csinál? — Semmit, csak néha elmegy a koesmába, volt a felelet. Ebből aztán megértette a tanító, hogy az illető magánzó.

Mi történt Ádámmal, mikor az almába beleharapott? kérdi a hitoktató ismétléskor. — Megakadt a torkán és köhögött, feleli a nebuló.

Mi történik az ember halálakor? kérdez egy másikat a katekizmus szerint. A rokonok mulatnak, volt a jellemző válasz.

Az évekről és napokról tart előadást a tanító. — Egy évben van 365 nap. Minden negyedik évet szökő évnek hívunk. Miért hívjuk ezt így? — Mert négy év alatt kijárjuk az iskolát

Az ember fejből, törzsből és végtagokból áll. Miből áll az ember? — Fejből, törzsből, végtagokból és lélekből, felel az eszes fiu, aki jól megjegyezte magának, hogy a tisztelendő urnál így tanulták: az ember testből és lélekből áll.

Első nap teremtette Isten, hogy ne legyen sötét, hanem világos. Második nap? harmadik nap? a felelet helyes volt; de a negyedik napot már nem tudta, a hitoktató segíteni akar s ujjával kifelé mutat, jelezve, hogy: a napot. — Az ablakokat, feleli a kiesi egész nyugodtan.

sokkal könnyebb egy oly testületet megtámadni és pelengérré állítani, mely önmagában sem egységes és a melyen az egyenetlenség átka fekszik. És honnan van ez? Mert a tanítók közt van sok oly egyén, ki azt a böles mondást tarja szem előtt hogy legjobb a farkasokkal üvölteni. Ezek abban a meggyőződésben, hogy az ár ellen nehéz úszni, szintén a mostani nevelési rendszer mellett kardoskodnak s azokat, kiknek bátorságuk van ez ellen küzdeni, lehurrogatják, hogy az által a maguk fényét emeljék. S azt hiszi a nyájias olvasó, hogy meggyőződésből teszik? Dehogy, alig akad ma elvéteve egy, ki őszintén tárná ki szívét s onnan van az, hogy a tanítók egymás iránt bizalmatlanok, az összetartás oly laza, hogy a legesekélyebb valami felbonthatja; s ennek a következménye az, hogy a 25 ezer főből álló tanítótság; mely szeretett Magyar hazánkban van s kiknek kezére bizza az egész haza jövő reménységét, mai nap nem számottevő valami, mint a minek lennie kellene, hanem egy semmi, melynek oda mondhatja egy tanítóból lett mgos államtitkár, hogy — de minek idézzem fel azt ami reánk megszégyenítő. Mert ő nekünk ugyanaztróta fel hibául mi által ő e magas polcot elérte, s hihető e, hogy a miért a tanítók őt ünnepték, ezt hibául róta fel nekik?

De elég legyen ennyi. A ki figyelmesen követett eddigi eszme-futtatásban be fogja látni, hogy mi tanítók nem számíthatunk barátokra sem a szülőknél, sem a sokféle hatóságoknál, sem a hírlapoknál, sem tanítótársainknál, de még a jövő nemzedék is sóhajtva fogja mondani: minden oldalról vészek környeznek minket. Elmondhatják Mikesel: „Egyedül hallgatom tenger mormogását.”

Várnay.

Az olyan lénynek a neve, amelyik él, de nincs esze; állat. Mi az olyan lénynek a neve, amelyik él, de nincs esze? — Bolond, hangzott a felelet.

Érdekesek azok a félrecsavarások is, amiket karbanmondáskor hall az ember, vagy máskor is, ha nem jól értették a tanító szavait. Pl. mikor e helyett: az ökor szarvából készítenek k és n y e l e k é t, azt mondja a gyerek, hogy: készítenek kis gyereket. Vagy hittan alkalmával: Szálla alá poklokra-poklóra. Eleveneket és holtakat — Elverd ezeket és hol dagadt. Ki fogantaték — ki fogja Antalt? én. Idegen isteneid — idebe! Istent ne higj. Áldozó papnak — áldott jó paplan; stb.

De talán elég is volt a zöldségből. Csak azt ne higjjük, hogy az ilyen megadta-neki feleletekből nem huzhatunk semmi hasznot. Sőt inkább. Ep az ilyenekből ismerhetjük ki a gyermek fölfogását, gondolkozását, sőt gyakran azon egész társadalmi kör gondolkozásmódját is, amelyben forgolódik. Erre pedig a nevelésnél szükségünk van. Megmosolyoghatjuk az ilyesféle zöldséget, de ne tekintsük azt futó intermezzonak, hanem olyan körülménynek, melyet a tapintatos nevelő jól felhasználhat.

Cenner Lajos.

Káplárkodás.

Káplárkodás — gyűlöletes egy szó, melyről az embernek önkénytelenül is eszébe jut az épen nem atyai bánásmód, melylyel a csillagosok, a nemesillagosokkal fenhatóságukat éreztetik. S ha tanügyi dolgokról halljuk ezt a gyűlöletes szót használni, alig gondolunk másra, mint a testi büntetések gyakori és helytelen módon való alkalmazására. De két vége van a botnak, s az éremnek két oldala. Nézzük mi a szebbiket.

Hogy mily rosszul veszi ki magát a tanító a káplár szerepében a fennenemlített értelemben, hogy mily elferdítése az ilyen káplárkodás annak a szép fogalomnak: tanító, tehát nevelő, tehát második atya — azt fölösleges volna fejtegetni. Nem is hiszem, hogy egy is találkoznék, ki az ilyen káplárkodást egy nevelőatyához méltónak s hivatásával összeférőnek tartaná. Az a káplárkodás azonban, melyről szólni akarok, egészen más természetű.

Rend a lelke mindennek; s ha bármely ügyünkben ezélt akarunk érní, fődolog, hogy terv szerint rendben, sorban haladjunk előre; hogy megtartsuk a belső összefüggés és a külső egymásután kívánta rendet. A külső rend, a fegyelem, az iskolában is nagy szerepet játszik. A hol az osztály jól van fegyelmezve, rendez van szoktatva, a hol a tanító tekintélye a megszokás folytán mintegy magától érvényre jut, úgy hogy még figyelmeztetésre is ritkán van alkalom, ott könnyen megy a tanítás, mivel az egész időt tanulásra, magyarázásra, szóval a tananyag feldolgozására lehet fordítani.

Ellenkezőleg: minél többet kell foglalkozni a külső fegyelemmel, annál kevesebb idő marad a tulajdonképeni czélra.

Különösen sok időt szokott rabolni a rendetlenség az óra elején, míg mindenik elhelyezkedik, míg teljesen lecsendesednek, míg — hogy úgy mondjam — beleszoknak a gondolatba: na most szépen kell ülni, mivel itt van a tanító úr, és tanulni fogunk. Sok időt rabol el a készülődés is mikor pl. írás következik: a míg holmiaikat előszedik, egyik itt kotoráz még, a másik ott igazgat, ismét másik még a táskáját teszi vissza.

Általában mikor valamely más tárgy következik, a könyvek változtatása rendszeren a jogos időnél többet vesz igénybe, zajt, fecsegést, rendetlenséget hoz magával. De a legnagyobb zavart mégis az óra végén való összekészülés okozza. Az óra utáni ima alatt nyüzsögnek, nyughatatlankodnak, tészkelődnek; azután az a láрма, mely a ruhák szétosztásakor szokott lenni, az a zenebona párbaálláskor, az a herceze-hureza kapun kimenet — minden, csak nem épületes dolgok.

Pedig mindezt meglehet akadályozni egy kis káplárkodással. S most lássuk, melyik az a káplárkodás, a melyik nem csak, hogy nem káros, de még hasznos is. Az egész abban áll, hogy a tanító egyes jelszavakat választ magának, s hozzá szoktatja növendékeit, hogy azokra úgy hallgassanak, mint tornázáskor használatban levő jelszavakra: jobbra át, balra át, hátra arcz. Itt különösen a

felállás és leüléskor nagyon czélszerű a kápláriás jelszó: álljatok fel — üljétek le!

Mikor a tanító belép, a növendékek maguktól felállanak. Jön a vezényszó: imához! — erre mind-egyiknek egyenesen kell állni s kezét kinyújtott tenyerekkel összetenni. Ima után: üljétek le! E szóra mind egyszerre leül s maga a vezényszó észretériti őket, hogy hol vannak s elejét veszi minden további fészkelődésnek, kivált mikor utána jön a másik: igazodj! a mi annyit jelent, mint a tornában a „fedezz,” azon hozzáadással, hogy úgy kell a gyermekeknek rendezkedniök, hogy szépen sorokat képezzenek, a mi az áttekintést nagyon megkönnyíti. Mikor írás következik: „írószereket!” vagy más hasonló vezényszóra mindnyájan egyszerre és gyorsan kikészítik a szükségeseiket. Tantárgyváltatáskor. „Táskát elő!” mindegyik készen tartja táskáját s várja, mit kell kivenni. Földrajz — nyelvtan! vagy a mi következik; ekkor mindegyik beteszi az eddig használtat s előveszi a megnevezett könyvet. Óra végén ismét: álljatok fel — imához — üljétek le — igazodj! Akiket a tanító megnevez. kiosztják a ruhát oly módon, hogy egy-egy darabot felmutatnak s tulajdonosa kézfelmutatással jelentkezik. A megkapott ruhadarabot mindegyik maga elé teszi s várja a vezényszót: öltözködj! mely ruha kiosztás után következik. Ily módon azt is könnyen lehet ellenőrizni, hogy a ruhák el ne cseréltesse, s hogy nem veszett-e el valami?

Véleményem szerint az ilyen káplárkodás a gyermekeket rendez szoktatja, a fegyelmezést megkönnyíti s általában jó hatással is van a gyermekekre. Mert különösen a fiúk tudvalevőleg szeretik a katonákat utánozni s nagy barátjai a katonás modornak. Ok tehát maguk is szeretik az ilyen ütenyszerű egyszerre működést. S épen mert ok maguk is szívesen veszik, könnyen kivihető.

A míg ezt a növendékek megszokják, minden-estre egy kis szigorra van szükség, de ha már beleszoktak, nagyon könnyen fog menni. S az ilyen rendszeres vezényszóra menő ülés, állás, könyvváltoztatás, ruhásztosztás, párbaállítás stb. sokkal kevesebb időt vesz igénybe, mint arra különben szükség volna. Ez tehát nemcsak a fegyelem és rend előmozdítása, de egyszersmind időkimérés is. Ezt pedig mindenkor haszonnak lehet számítani.

Úgy tehát ne káplárkodjunk soha, de így igen.

Hunkár Géza.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Gyertyánffy-Klss-Radó-féle ABC-és Olvasó-könyvről.

A szentírásban e kitélt olvassuk: De ore tuo te iudico (szádból itéllek meg téged!). Kénytelen vagyok én is a szent írás eme kitételét alkalmazni, és a fölnt közhírré tett triumviratus nyilatkozata fölött (l. Népevelők Lapja 17. számát) ítéletet — erre ok maguk hatalmaztak föl minden tanítót — mondani. Maradnom kell pedig azért a szerző urak nyilatkozata mellett, mert csuda ABC és Olvasó-könyvüket nem voltam még szerencsés láthatni; így tehát marad: fides penes auctorem. Tehát lássuk és halljuk a szerzők nyilatkozatát. A régi ABC és Olvasókönyvet el-

ítélik. Ezt okosan tették, szerény magam már elítéltem régen; rossz a menetrend, rossz a beosztása, nincs megtartva az egymásután; a betűk, kivált a nagy betűk csaknem mind szabálytalanul vannak alakítva; a fali olvasó táblán hiányzik a nagy Z stb.; nincs sava s nincs jelke sem a felvett egyes szóknak, sem pedig az olvasmányoknak.

Mit kívánnak a szerzők? Azt, hogy az iskolának szánt könyv úgy tartalom mint alak szempontjából is kifogástalan legyen; az anyag, amit tanítunk, vagy olvastatunk, legyen ép úgy értékes, becses s megőrzésre méltó mint alkalmas arra, hogy vele a gyermek szellemét alakítsuk és fejlesszük. A szerzők oly mondatokat olvastatnak, amelyek külalakjuknál fogva keltenek gyönyört a gyermekben stb. Ez mind helyes volna, ha így volna; de mikor maga az ABC-és könyv hazudtolja meg e szép principiumot. Az e-c-pec-nek, e-c-m-be-c-m-nek, i-s-p-i-l-á-n-g-n-a-k-n-a-k-m-i-ly-en-ért-é-k-et, becs-et tudnak adni a szerzők? S miért tartják ezt megőrzésre méltónak? Ilyen kifejezésekkel alakítsuk és fejlesszük mi a gyermek szellemét? No tanítók, tanuljátok a triumviratustól! Olvassátok tanítók az első osztályban:

Itt nyugszik nagy orrú Kala,
Kit a halál kala —
Pácsa lekala —
Pácsola vala.

vagy:

Böles! szörköntöst ölt, örömhöz több örömet tölt,
Köny özőnök közt nyögj, jöjjön öröm, könyörögj.

Ugy kurucul büt futsz, ugy rút bün túl kurucul jutsz,
Ugy mül rút hurutunk, s Burkusul utcu! futunk.

vagy:

Szüz! üzfüz fült búz? üzfüz süt, füsttül ürült tűz?
Szüz! büztül szükülj; türj, sűrű tüztül ürülj, stb.

tudnék még több ily nyelvficamító, röpke szellemmel összehordott szót és kellemes hangzású rhythmussal hegyeződő verssort ide bigyeszteni; de úgy hiszem, az igen t. hazai tanító urak e kevéssel is beelégszenek, — csak nem akarhatom azt, hogy erimben, rhythmusban, hangjátékban s mindenben, ami a fülekben cseng, gazdag versek olvasásával golyvát, gyomor görcsöt, és vérhaszt kapjanak. Hát még, ha az első osztálybeli gyermekek olvashainak ez értékes, becses, töröl metszett és magyaros zamatu szólalmokat, mondásokat, mennyire ujjongnának örömlükben, hogy csapodsnak ABC-és könyveiket egymás fejéhez, még tán a tanítónak is kijutna része.

Gondoljanak, avagy mondjanak a szerző urak nyilatkozatomra bármit is, nem sokat törődöm vele; de hogy ilyen semmit sem mondó, haszontalan szavakkal megtöltött omnibus ne kerüljön elemi iskolánkba, azt már csakugyan komolyan kívánom.

Csudálkozásomat kell kifejeznem nekem, mint néptanítónak, a szerzők, mint képezdei tanárok, azon állítása fölött, hogy a tréfától függ minden hatás, és siker a népiskolában: és hogy a könyvet palatáblát stb. nem olvastatni kell a gyermekkel, hanem színről színre megmutatni neki stb.

Ami a tréfát illeti, arra azt mondom:

Még csak sejtetni sem szabad a tanulóknak, hogy a nyilvános elemi népiskolában tréfa képében, vagy tréfa mellett

tanítunk. Ha jön elő hébe-hóba valami fölvidamító magyarázat, vagy elbeszélés, annak oly ügyesen kell a beszéd folyamába szöve lennie, hogy a gyermek csak azon veszi magát észre, hogy ő neki bizony az a pár óra az iskolában nem unalmas, hanem nagyon is kellemes. Érez lelki örömet vidámságot, és e mellett tanul, az esze fejlődik.

Az ügyes tanító így is tesz. Az elemi iskola nem játékhely, nem tréfa üzések mulató helye; hanem komoly hely, a tudományok elejének, vagy elemének a színhelye. — Sok régi paedagogus az ABC-és könyvet a „bölcesség kezdete“ könyvének nevezte merő zelozításból; már én ezt soha sem állitanám; hanem azt igenis állítom, hogy az ABC-és könyv azért van, hogy a gyermekek jól látni, jól hallani, jól értelmesen beszélni és helyesen gondolkodni tanuljanak. Az írva-olvasatásnál a szemek, a fülek, a száj, a kéz és ezekkel kapcsolatosan a lélek mind el vannak foglalva. Az írva-olvasatás a szemléltetéssel, mint a képzés alapkövével áll összeköttetésben. Nem látom át tehát okát a szerzők azon nyilatkozatának: miszerint a palatábla, könyv, falu stb. leírása nem való az ABC-és könyvbe Dehogyan nem való, biz az is oda való; és én szeretem is, meg kívánom is, hogy a beszéd és értelemgyakorlat tárgyait ne csak helyesen elbeszélni tudja a gyermek; hanem ha akarom, hát elolvasni, meg a táblára leírni is tudja. De a szóknak, amelyeket olvastatok, vagy leíratok, legyen értelmők, jelentsenek azok valamit; ne legyenek azok se: ec, pec; se: ic, pic értelemnélküli semmik, haszontalan sületlenségek, fületlen gombok. Vannak nekünk igen szép szavaink, ezeket foglaltassuk mondatokba, olvassassuk és irassuk.

„Tudjon a tanító is gyermek lenni a gyermekek között“; nevéssen ő is a nevetni valók felett stb., ezt óhajtják a szerzők; óhajtásuk paedagogiailag helyes; de itt nem találták el a méltó helyet A „János miért vagy olyan álmos“? versecske még nem olyan csattanós vice, amely fölött oly igen lehetne nevetni; és, ha én ezen vers vagy ehhez hasonló vers fölött nevetnék, nem gyermek lennék a gyermekek között, hanem gyermekes. Gyermekeknek és gyermekesnek lenni igen nagy különbség; gyermeknek lenni a gyermek között nem csak hogy megengedhető, de szükséges is és célhoz vezető; míg ellenben gyermekesnek lenni a gyermekek között már nagy hiba, és céltévesztett dolog. Azt, hogy hogyan legyen a tanító a gyermekek között gyermek, leírni e helyütt nem tartom alkalmoszerűnek; de, hogy miként lennék én gyermek a gyermekek között, azt, ha a szerző urak meglátogatnának osztályomban, igen szívesen megmutatnám.

Mielőtt soraimat zárnam, meg egyet említek meg. Nagyon sajnálom, hogy a szerzők még az Ur imádságát, a Miatyánkot is belevonták nyilatkozataikba, habár pálcát törnek is a ferdítés fölött, még sem lett volna szabad a legszébb imádságot, amit még a zsidó is bátran elmondhat, itt és ilyen kifejezésekkel megtoldva, fölemlíteni. Vagy talán itt is úgy gondolkodik Radó V. ur, mint előadása közben a kathedrán: Quod licet Jovi, non licet bovi?

Viszoly István

*

— Üdvözlégy Mária! Imakönyv a bold. Szüz tiszteletére. Irta dr. Walter Gyula. Az esztergomi ftdő főegyházm. hatóság jóváhagyásával. Második tetemesen bővített kiadás. Esztergom 1889. 16-odrért 442 — VI. — Ez imakönyv tartalma ki-

terjeszkedik az egész Máriatiszteletre, a b. Szűz összes ünnepeire és a hazánk Nagyasszonya iránt táplált bagyományos tisztelet, szeretet és hódolat minden nyilvánulására. A kedves alaku imakönyvet, mely az egész év tartama alatt is használható, különösen a b. Szűznek szentelt májusi ájtatosság alkalmára, a legmelegebben ajánljuk. Ára fűzve 50 kr, angol-vászon kötésben, egyszerűbb diszítéssel 70 kr, aranymetszéssel és gazdag aranyozással 1 frt 20 kr, francia minták után készült, legfinomabb bőrkötésben 2 frt és 2 frt 50 kr.

— **Képek a nevelés és tanítás történelméből.** Irta dr. Kellner Lőrincz. A német eredetiből fordította Nagy Lajos, a győri kir. kath. tanítókepezde igazgatótanára. A fordító tulajdona. Győr 1889. 480 lap Ára 2 frt 60 kr. — E mű, melyből lapunk mult évi folyamában közöltünk mutaványt, határozott nyereség magyar paedagogiai irodalmunkra nézve. Eleven történelem ez, melynek egy tanító asztaláról sem volna szabad hiányoznia.

— **Vasárnap** Irta Tóth Mike, Jézus társaságának tagja és főgimn. tanár. Kalocsa, 1889. 110 lap. Ára 30 kr. — E művecske különösen a vasárnap megszenteltségellenítői ellen van irányozva. Szerző kimutatja a vasárnap megülésének szigorú kötelezettségét, azután azon károkat tárja elénk, melyek annak meg nem üléséből az egyes emberre és az emberi társadalomra háramlanak. A mentegődzéseket saját értékükre szállítja le, és végül az Isten büntetései néhány eclatans példáját mutatja be. — Ez mind Tóth Mike tollával van megírva. A mivel, úgy hisszük, eleget mondtunk. A kellemes és tanulságos olvasmányt felesleges ajánlanunk.

— **Az oldott kéve** átka súlyosodik a magyar katolikusokra. Ezen átkot lerázni van hivatva az ujonnan alakult „Budapesti kath. kör.” Az égetően szükséges intézményt ismerteti a hozzánk beküldött tanulmány: **A budapesti katolikus kör célja és társadalmi jelentősége.** A művecske Kánter Károly bpest-lipótvárosi segédlelkész, főreálisk. hittanár, jeles tollából folyt. Az egész tanulmányt a meggyőződés ereje megkapóvá, érveléseinek világossága könnyeddé, a kath. társadalmi viszonyok hű festése érdekessé teszik. Ajánlásra nem is szorul, mert a ki csak szemernyi érdeklődéssel viseltik is a kath. ügy iránt, meg fogja magának azt szerezni — tovább terjesztés végett. A 8 ivre terjedő szépen nyomott mű ára 60 kr. Kapható a Hunyadi Mátyás intézetben.

— **Deutsches Lesebuch für Volksschulen von Johann Polster, Karl Frühwirth, Ludwig Posch, Lehrer in Oedenburg. I. Theil: zweites Schuljahr. Budapest, 1889. Franklin Verein.** — Ezen olvasókönyv az ev. iskolák használatára iratott, a soproni ev. isk. hatóság el is fogadta. Gyakorlati tanítók munkája, kik minden eszközt felhasználtak, hogy azt használhatóvá tegyék. Kiállítása, szép, nagy és olvasható betűi a Franklin-társulatot dicsérik. Ára kötve 35 kr.

Előfizetési felhívások: Az 1789-iki francia forradalom századik évfordulójára. Irta Frepel Károly Emil, angersi püspök. A szerző engedélyével fordította dr. Csápori Gyula. A mű főcélja: „kimutatni amaz ellentétet, amely a régi társadalmi rend és ezen új elvek

között léteznek, de egyuttal rámutatni ama nagy ellenmondásra, amely magában az új rendszerben is rejlik. Valóban érdekfeszítő ama boncolási művelet, amelyet a világhírű szerző rajta végbe visz. Lépésről-lépésre rántogatja le a szebbnél szebb takarókat, amelyekbe a legundokább szörnyetek vannak burkolva. A szabadság alatt zsarnokság lappang, az egyenlőségben a legádázabb egyenetlenségre bukkansz, a testvériség helyett visszavonás és gyűlölet csikorgatja feléd fogait.” — A könyv májushó folyamán fog megjelenni körülbelül 10 nagy 8-ad rétű ivnyi terjedelemben és igen diszes kiállításban. Ára csak egy forint. Megrendeléseket elfogad a fordító és Buzárovits Gusztáv könyvkereskedő Esztergomban. A szerző és fordító nevei biztosítanak, hogy egy kitérő és érdekes munkát fogunk olvashatni.

— **A szerfartástan kézikönyve.** Irta dr. Probst Nándor, egyetemi tanár. Németből fordítja a csanádmegyei növendékpapság magyar egyházirodalmi iskolája. — Az iskola hasznos munkát végez, mert az e téren magyar nyelven megjelent művek száma bizony nagyon kevés. A 16—18 ivre terjedő, csinos kiállítású mű, mely májushóban hagyja el a sajtót, 1 frt 80 kr. előleges beküldése után (Temesvárra) bérmentve küldetik.

VEGYESEK.

Elismerés.

„Nagyságos és főtisztelendő dr. Komlóssy Ferencz Úrnak, országgyűlési képviselő, Budapesten.

A szatmármegyei róm. kath. néptanító-egyesület f. év ápril hó 24-én Szatmáron tartott évi rendes közgyűlése a legnagyobb örömmel és hálával értesült arról, hogy Nagyságod nemes szíve jóságából eredő buzgósággal pártolta és védte a néptanítók anyagi és szellemi érdekeinek előmozdítása — s így hazánk népnevelés ügyének emelésére czélzó törekvéseket az országgyűlés folyó ülészaka alatt.

A szatmármegyei-néptanító-egyesület e nemeslelkű jötevővel szemben alig fejezhette ki méltóbban háláját, minthogy jegyzőkönyvében örökitette meg e nagylelkű férfiú nevét, ki súlyos és terhes állásunk emelése érdekében ékesszólással és kitérő irói tollával értünk fáradni, s ez által magyar hazánk s a nevelés szent ügye iránti lelkesedésünkben s polgári kötelességeink teljesítésében minket buzdítani kegyeskedett.

Midőn erről Nagyságodat legmélyebb köszönetünk és hálánk őszinte kifejezése mellett értesíteni kedves kötelességünknek tartjuk, ez azon szívből fakadó forró óhajunk kijelentésével tesszük, adja az Ég, hogy Nagyságod nemes szívének jótékonyágaért találja meg méltó jutalmát, boldogító öntudatán kívül, a jelen s későbbi nemzedék hálájában, s hosszú életének minden ügyeire kiterjedő isteni áldásban, mely minden önzetlen jótét nyomában jár.

Kelt a szatmármegyei róm. kath. néptanító-egyesület közgyűlésének 1889. ápril hó 24-én tartott üléséből.

Tóth Sándor, Jankovics János,
elnök. jegyző.

— **A szempci közös iskolát** a vallás és közokt. ügyi miniszter, 17 évi küzdelem után, végleg beszüntette; természetesen a katolikusok nagy öröme. — A keresztény szolidaritásnak vívmánya ez, mely ha másutt is követésre talál: akkor a keresztény eszmék nemsokára diadalra jutnának az egész országban!

— **Mennei József** Vas vármegye nyugalmazott tanfelügyelőjét, május hó 3-án délután kísérték örök nyugalomra Szombathelyen. — Nyitra megye Dorován községében 1823-ben született. Középiskolai tanulmányait Nyitrán, a theologiai, neveléstudományi és bölcsészeti tanulmányokat a kegyes tanítórendben — melynek tagja volt — végezte; közben gymnasiumi tanári működésben állott. A piarista rendből kilépett, még mielőtt áldozár lett volna, s a népnevelés iránt érzett kiváló hajlamát követve, annak szolgálatába szegődött nem kenyérkeresetből, hanem hivatásból. — Mint tanügyi író ismeretes névre: mint buzgó, munkaszerető hivatalnok közbeesülésre tett szert; a mi temetése alkalmával az egyházi és világi körök nem különben az óriási nagyközönség részvételében nyilvánult. Legyen neki könnyű a föld, a melyen csak jót és nemeset alkotni törekvése vala. Az ö. v. f. n.!

— **Égbe kiáltó gazság** s az ártatlanság elleni kvalifikálhatlan merénylet az, mit a párisi tanács a tanügy terén mivel. Jó ideje dühöng már e tanács a régi tankönyvek szelleme ellen, s nem nyugodott míg Isten elleni gyűlöletének eleget nem tön modern atheus tankönyvek behozatalával. Legujabban egy grammatikát küszöbölt ki a városi iskolákból, mert benne e mondat volt példa gyanánt olvasható: „Nagy az Isten, a lélek halhatatlan.” Jutalmat tűzött ki új nyelvtan megírására; e jutalmat valami Dacosta kommunista nyerte meg, kinek nyelvtanát a tanács elfogadta s 600,000 franknyi költségen számtalan példányban ki is nyomatta, Dacostát pedig 60,000 frankkal jutalmazta. Jó üzlet! A kommunistának nyelvtana a tanács szája ize szerint készült, az anyagelviség hitvallása alapján. Előfordulnak benne ily épületes mondások is: „Az ember emlős állat. A gondolkodás az agyvelő működése. Ha tiszteljük s szenteknek tartjuk a királyokat a fejükre öntött nehány csepp olaj miatt, mennyi tisztelettel kell lennünk a szardíniák (halacsák) iránt, melyeket olajban tartunk.” Nem örültség ily piszokkal szennyezni be az ártatlan gyermeki lelkeket?! A felekezetiküliség örve alatt így graszszál a gyermekek között a leggyalázatosabb felekezet: az anyagelvi szabadkőművesség. (M. S. IV.)

— **Francia közoktatási miniszterek.** Egy francia lap azt mondja, persze tréfából, hogy a híres Eiffel-toronyra zászlót tűznek, melyen a miniszteri változások fognak jeleztenni. Hogy azonban ezen tréfának van alapja, mindenki meggyőződhetik, ha a közoktatási miniszterek névsorát 1870. szept. 4-étől megtekinti: 1. Jules Simon 1870. szept. 4. — 1873. máj. 18. — 2. Waddington 1873. máj. 18. — 1873. máj. 25. — 3. Bathie 1873. máj. 25. — 1873. nov. 26. — 4. De Fourt ou 1873. nov. 26. — 1874. máj. 22. — 5. De

Cumont 1874. máj. 22. — 1875. márcz. 10. — 6. Wellon 1875. márcz. 10. — 1876. márcz. 9. — 7. Waddington 1876. márcz. 9. — 1877. máj. 17. — 8. Bounet 1877. máj. 17. — 1877. nov. 23. — 9. Faye 1877. nov. 23. — 1877. decz. 13. — 10. Bardoux 1877. decz. 15. — 1879. febr. 4. — 11. Jules Ferry 1879. febr. 4. — 1881. nov. 14. — 12. Paul Bert 1881. nov. 14. — 1882. jan. 30. — 13. Jules Ferry 1882. jan. 30. — 1882. aug. 7. — 14. Duvaux 1882. aug. 7. — 1883. febr. 21. — 15. Jules Ferry 1883. febr. 21. — 1883. nov. 20. — 16. Fallières 1883. nov. 20. — 1885. apr. 1. — 17. Goblet 1885. apr. 6. — 1886. decz. 8. — 18. Berthelot 1886. decz. 11. — 1887. máj. 17. A lefolyt 2 esztendő miniszterei Spullerrel kezdődnek. — A francziák, mint látszik nagyon szeretik a változatosságot. A közoktatás náluk éppen úgy függ a politikától, mint minden más. Hogy azonban ez az állapot nem az iskola javára szolgál, bizonyításra nem szorul.

— **London világáros területe** 700 □ méter és 4.869,000 lakost, számlál, kik között 250.000 minden nemzetbeli idegen van. Londonban több katolikus van mint Rómában, több ir mint Dublinben több zsidó mint Palesztinában, és több skót mint Edinburgban. Minden 5 perezre esik egy születés, 8 perezre egy halálet és 7 szerencsétlenség egy napra. Kikötőjében naponta 1000 hajó tartózkodik, melyek 10.000 embert foglalkoztatnak. Részegség miatt évente 38.000-et zárnak be, és a posta 15,000 hivatalnokkal 298 millió levelet oszt ki. Csak a földalatti vasuton megy naponta 1211 vonat minden irányban. Rendőr van 18,000. Napi es hetilapja 400. A légszeszvilágítás 6 millió forintba kerül egy évben. Tűz van évenként átlag 600.

Tanügyi tájékoztató. Érdekes döntvény. A pénzügyi igazgoktatási bíróság e kérdésre: a lelkészek tanítók, azok özvegyei és árvái gyámolítására rendelt, egyházi hatóságok felügyelete alatt levő nyugdíjalapok, tekintetők-e oly jótékonyági intézeteknek, amelyek tőkéinek kamatjöveldelmei az 1875. évi XXII. t-cikk 2 §-ának 7. pontjában foglalt rendelkezések szerint tőkekamatadó alá nem tartoznak? Következöleg határozott f. é. 48. sz. a.: A lelkészek tanítók, azok özvegyei és árvái gyámolítására rendelt, egyházi hatóságok felügyelete alatt levő nyugdíjalapok, oly jótékonyági intézeteknek tekintetnek, amelyek tőkéinek kamatjöveldelmei az 1875. évi XXII. t-cikk 2 §-ának 7. pontjában foglalt rendelkezések szerint tőkekamatadó alá nem tartoznak.

Szerkesztői telefon.

A. F. Sámson. Természetesen a honfoglalástól. Ellenkező esetben megfordítva állana a dolog. — **Cs. N.** A Nép Kertésze Selmecezen jelenik meg. Ára 3 frt — **F. J.** A jelen évre szóló előfizetéssel van hátralékban. — **G.** Csalódtunk nagyon. A kíváncsiság, mely a gyöngö nemnek megbocsátható, férfínál csunya hiba. Míg az idő el nem mulik, nem adhatunk választ, s azért minden további kérdezősködés felesleges, és előre is bocsánatot kértünk azon kijelentéünkért, hogy kérdéseire addig nem reflektálunk. Különbön szívélyes üdvözet. — **L. K.** A pályázatban mindenki résztvehet. Nincs kizárva senki, tehát ön sem.

A triesti általános biztosító társaság (Assicurazioni Generali) részvényesei f. é. április hó 30-án tartották meg Triestben 57-ik évi közgyűléseket, melyen beterjesztettek a társaságnak 1888. évi mérlegeit. A jelentésből értesülünk, hogy a lefolyt év a biztosítási iparra nézve általában kedvezőtlen vala s ez a közvért mérlegben is kifejezést talál, amennyiben a jégbiztosítási ág 251.786 frt 54 krnyi veszteséggel záródnak. Ellenben a tűzbiztosítási ág 241.344 frt 87 krnyi, az életbiztosítási ág pedig a biztosított feleket megillető 87.078 frt 29 krnyi nyereséménysz rész levonásával 139.322 frt 77 krnyi nyereséget eredményezett, valamint az A. és B. mérlegek tőkebefektetése is 64.142 frt 86 krnyi tiszta jövedelmet szolgáltatott. Az árfolyam-ingadozás fedezetére szolgáló tartalék 440.804 frt 32 krrel gyarapodott és 1888. december 31-én 936.597 frt 86 krnyi összeget ért el, de ha a számítás a mai árfolyamok szerint történik, az 1.300.000 frtra emelkednék. Az életbiztosítási díjtartalék 1.852.436 frt 6 krrel gyarapodott és tett 1888. december hó 31-én 24.588.068 frt 59 krt. Az 1888-ik évben 16.122.711 frt 63 kr. erejéig költettek új biztosítások, melyekkel az 1888. december 31-én érvényben volt biztosítások tőkeösszege 110.813.920 frt 83 kr-ra emelkedett. Az 1888-ban kifizetett károk összege 9.877.582 frt 55 kr, melyhez hozzáadva az előbbi években teljesített kártérítéseket, 217.257.394 frt 75 krnyi tekintélyes összeget nyerünk, melyet a társaság alapításától 1888. december 31-ig fizetett ki károkért. Hazánkban az intézet 127.967 káresetben 40.403.485 frt 98 krnyi kárpótlást nyújtott. Miután az intézet öszbiztosítási alapjai 2.249.572 frt 57 krrel gyarapítottak és ezzel azok 38.369.849 frt 10 kr-ra emelkedtek, tiszta jövedelemként 680.019 frt 93 kr mutattatott ki, miből egy részvényre 102 frt aranyban, vagyis 255 frank jut osztalékul. Az eddigi igazgatóság s e szerint a magyar igazgató-tanács tagjai: Hegedüs Sándor és Jókai Mór is, három évre ismét egyhangulag megválasztottak.

WATERBURY-

Remontoir zsebóra á 650, Remontoir chronom. á 925.

Ébresztő-órák különféle árban.

A világ legjobb órái.

Tokjaik, álny-ezüstből, mindig fémek maradnak; járásuk pontos, szerkezetük tartós, külsejük csinos.

3 évi kezeséggel adatkulnak el

a magyarországi főraktár és javítóműhely által

HOTTELMANN A. Budapesten

főraktár:

fióküzlet:

V., váczi-körut 28/I. szám a. IV., koronaherceg-utca 5.

Nagy választékos raktár japán és china-árakban.

Kitünő tea.

Nyilatkozat arról, hogy 1887. évi október hó 12-én Hottelmann A. cégnél vett „Waterbury“ új találmányu zsebóra mindeddig igen pontosan jár — javításra nem volt szükség — minek folytán azt mindenkinek ajánlhatom. Pancsova, 1888. jul. 20-án H u b a y A n t a l, kir. tvsz. jegyző.

Az uzsorás áldozata.

Társadalmi beszély. J. Bernhard nyomán németből dr. Komlóssy Ferenc. 8-rét. XI + 174 lap, ára 60 kr.

Ifj. NAGEL OTTO

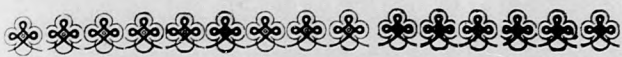
könyvkereskedése Budapesten, Muzeum-körut, a nemzeti színház bérházában.

Mondafüzér. Különböző népek mondái: az őskorból, lovagok korából és az újkorból, a világtörténelem bőséges anyagaiból merítve írta Clio (Kaloesa Róza.) Hat nagy színes kép és negyven metszettel Diszes kötésben, ára . . . 3.60
Tündérmesék. Elmeséli Tóni bácsi. Hat színes képpel. Offerdinger eredeti rajzai után. Ára esinos kiállításban . . . 1.20
Gyermekkertj esokor. Dalok, szavalmányok, párbeszédek és társasjátékok, gyermekkertek, óvodák számára írta Halász Sarolta, gyermekkert vezető. Ára kötve . . . —.70
Gyermekek öröme. Tanulságos és mulattató képes könyv, versekkel és 6 olajnyomatu színes képpel írta Szabó Antal. Ára esinos kötésben . . . 1.20
Verses állatképek. Elrendezte Kaloesa Róza. Színes képek, vastag papiron, esinos kötésben ára . . . —.80
Oktató képek a kisdedek számára. Nagy elpusztithatatlan szemléltető képeskönyv szí-

nes ábrakkal. Magyarázta Salgó Vincze. Ára keménykötésben . . . 2.60
Hazai állatok. Az állat leírása, szolgálata és az állati termékek feldolgozását eszközö iparműhelyek nagy színes képekben és rövid nagy betűs szövegben magyarázta Gömbi Timót. Ára a teljes könyvnek . . . 2.20
Egy-egy félkötetnek esinos kötésben . . . 1.20
Fehér sas. Mexikói történet, a magyar ifjuság számára írta Baróti. Színes képekkel, esinos kötésben . . . 1.80
Kedvencz könyv. Mulattató olvasmányok és versek gyermekek számára. Írta Fayné Hentaller Mariska. Szép színes képekkel és fametszettel. Esinos kötésben . . . 1.60
Egészségi, erkölesi és illamszabályok. III. kiadás. Szerző Ruttkay Sándor. Ára —.06

Az itt elősoroltakon kívül valamennyi iskola- és más könyv általam jutányos áron beszerezhető. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettek.

➡ Kimerítő könyvárjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve ➡

Pozdech József utódai

THURY JÁNOS ÉS FIA

első magyar fuvógár
harang- és érczöntöde
harangfelszerelés

és nagy szerkovácsság.
Budapest, külső váci-ut 44.

Árjegyzékek és magyarázatok bérmentve.

Bérmálási ajándékok.

Imakönyvek, albumok, zománczképek, szobrok, rózsa-füzérek

és más alkalmas tárgyak kaphatók

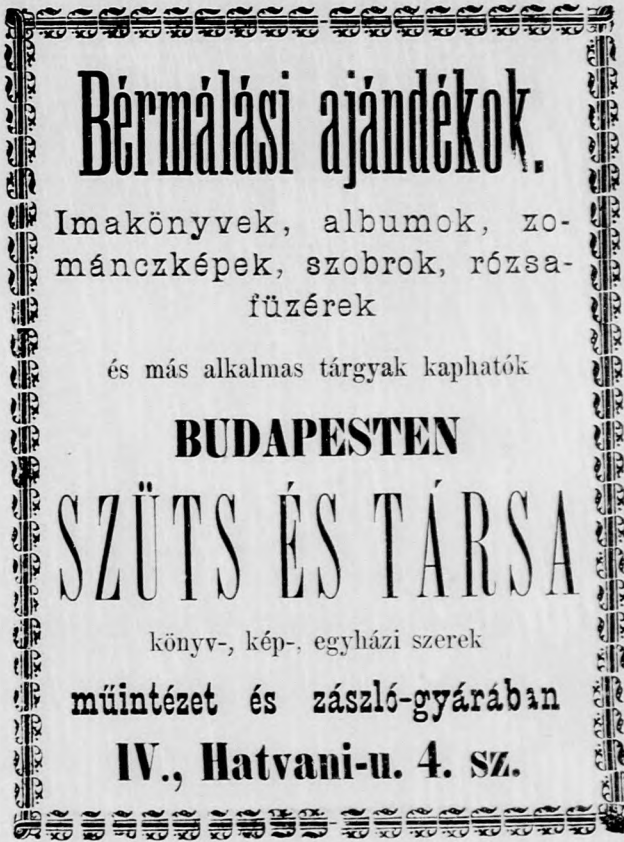
BUDAPESTEN

SZÜTS ÉS TÁRSA

könyv-, kép-, egyházi szerek

műintézet és zászló-gyárában

IV., Hatvani-u. 4. sz.

Táncmulatság otthon,

könnyű szerrel, még kevésbé vagyonos családoknál is rendezhető. A legújabb mechanikai szalon-hangszer **Phönix**, mely egész zenekart pótol, kellemes hangja és erős zenéje folytán, családi estélyeknél, táncz zenére különösen alkalmas és valódi élvezetet nyújt. Ezen hangszerrel bárki, habár zenéhez semmi fogalma sincs, a legszebb dalokat, a legújabb tánczdarabokat bírja eljátszani. Össze nem tévesztendő az eddig ismert Ariston és más ilyenmű hangszerekkel melyeket zeneteljesség és hang tekintetében a Phönix megszerte tulszármával. A Phönix érczből készített, elpusztíthatatlan kótákkal bír, melyek nem csak egyes részeket hanem teljes zenedarabokat, egész keringőket és négyeseket képeznek. Válogatott zenedarabjai nagyon pontosan és eredetien vannak rendezve, melyek a legnagyobb igényeknek is megfelelőhetnek, sőt egyes dalokat, operarészleteket oly eredetiséggel ad vissza, mely mindenkit csodálatra ragad. A „Phönix“ változatokkal játszható, ennél fogva tánczdarabok erősebb hanggal, dalok halkabban, operák rezgő változattal játszhatók rajta. Ennél fogva a Phönix mindenütt kedveltséget vívott ki magának. A hangszer bővebb leírása képes hangszerkatalogusomban található. A megjelent zenedarabok jegyzék kívánatra rendelkezésre áll.

Ez alkalommal van szerencsém ajánlani saját készítményű mindenféle néven nevezendő hangszerekből dusan felszerelt raktáromat. Mindennemű hangszert és zenélő műveket javítása teljesít pontosan teljesítetik. Ócska hangszerek cserébe is elfogadtnak.

Ujjonnan megjelent hangszer-árjegyzékem kívánatra ingyen, és bérmentve megküldetik. — Hermonikákról szóló képes árjegyzék külön kiadásban.

STERNBERG ÁRMIN hangszergyára

főraktára: Bpsten, VII. Kerepesi-ut 36. sz. A „PHÖNIX“ egyedüli főelárusítója.

T. előfizetőink figyelmébe!

A világ legjobb szappana,
a dr. Gebhardt egyetemi tanár-féle javított zamatos gyógytani
növény-szappan drbja 35 kr.
eltávolít minden bőrküteget, folytonos használatnál viruló kinézést köcsönöz.

Müller J. L.-féle glicerin rózsa-szappan, a legkitűnőbb glicerinszappan legfinomabb rózsaillattal, darabja 35 kr., 3 darab 1 frt.; — ugyanaz rudban 30 kr., 3 rud 85 kr.

Müller J.-féle valódi tojásolajszappan, különösen jótékonyan hat a bőrre, simítja, felfrisíti azt, drbja 15 kr., 3 drb. 40 kr.

Müller J. L.-féle szalyell-szájviz, az egyedüli szájviz, mely folytonos használatnál a fogak romlását megóvja, üvege 40 és 80 kr.

Müller J. L.-féle szalyell-fogpor, szalyell-szájvizzel használva nemcsak, hogy a fogakat hófehérre teszi, de egyszersmind a már létező fogbetegségek továbbterjedése ellen is megóvja, — doboza 60 kr.

Erika legfinomabb illatszer. 1.50, 2.50, 5 frt.

Ixia Lys, Bouquet elegant, Mimosa Karitpa, legfinomabb és legkedveltebb illatszerek, üvege 1 frt. 50 kr., és 5 frt.

Müller J. L. illatszer- és pipere-szappan-gyárosnál.

Budapest: Gyár: Rottenbiller-utca 32. sz.
Raktár: Koronaherczeg-utca 2.

A vidéken minden gyógytárban és ismertebb cégeknél.

Üvegfestészeti mű-intézet.

Ligeti és Radó

Budapest, IV. Papnövelde-utcza 6.

Minden féle mű-üvegfestmények templomok számára, mint: szőnyeg és mozaik ablakok, képes jelenetekkel, vagy anélkül.

Architectur és figurális ablakok

historiai jelenetekkel, modern, antik s minden létező egyházi styl szerint, kezeség és jótállás mellett készíttetnek és pedig úgy, hogy a megrendelő személyesen is meggyőződhetik a magunk által készített munkálatokról.

Festett salon ablakok

figurális képekkel és családi címerekkel. Lépcsőház-ablakok mindenféle kivitelben. Régi üvegfestmények restaurálása és imitálása, valamint égethető festmények és tárgyak égetésre elvállaltatnak.

Részletfizetéseket is elfogadunk.

A munkadíj, a kivitel minősége szerint □ m. kint 8—100 frtig változik, a berakást is beleértve. Tervrajzokat és költségvetést postafordultával küldünk. Az árak utáni tudakozódás alkalmával nagyon kívánatos, hogy a festéssel ellátandó ürr magassága és szélessége közöltessék.

Bogdán József

kocsigyáros

ajánlja több százra menő legujabb divatu kocsijait, úgy kész

halottas kocsijait

a legkedvezőbb feltételek mellett, még

részletfizetésre is.

GYÁR:

Budapest, IX., Páva-utcza 10-12.

RAKTÁRAK:

IX. Páva-utcza 7. sz. és Muzemkörút 10. és 19. szám.

Az 1885. évi országos kiállításon kitünő munkáért és jó izlésért a nagy kiállítási éremmel kitüntetve.

GAVORA JÓZSEF

egyházi ruhák, szerek, társulati és templomi zászlók műintézete

Budapest, váczi-utcza 17. szám.

Ajúlja dusan felszerelt
egyházak és kápolnák

berendezéséhez szükséges tárgyait, a legjantányosabb áron a lehető legszebb kivitelben, úgy a római kath. mint a keleti ritus szerint.

Nevezetesen:

miseruhák, Ornatusok,

Régi ruhák újítását, valamint tüzaranyozást és ezüstölést elvállalja és olcsón készíti el. Arany-, ezüst- és selyem-himzések és himzett egyházi ruhák nagy választékban.

Pontifikáló eszközök, Intulák.

reverendák, czimádák,

egyházi és társulati lobogók,

szent szobrok, csillárok, kelyhek,

Monstráncziák, stáció-képek,

oltárok, urkoporsókat,

stb. stb.

Poloskák svábbbogarak,

csótánybogarak, molyok hangyák bolhák, legyek stb-eket

biztosan és gyökeresen kiirtja csak az én minden

rovat-irtó-porom

dobozokban 1 frtjával, kisebb 50 krjával. Azonkívül ajánlom különlegességeimet, u. m. sváb- és csótánybogár-irtó-porot dobozokban 1 frtjával, kisebb 55 krjával; moly- és hangya-irtó-por dobozokban 1 frt, kisebb 55 kr. és 30 kr. o. é. Elpusztíthatatlan mézga-fűjtatók, melyek segítségével a rovar, moly vagy orosz bogárpor egyformán szétosztható és a legkisebb hasadékokba belovelhető. Egy darab ára 46 kr. Poloska-irtó-szesz butorok számára. Egy nagy üveg 50 kr., egy kis üveg 30 kr. Felülmulthatatlan hatású poloska-irtó-szesz falazat számára. Festésnél, meszelésnél vagy falak mázolásánál a festéke, mésze vagy vakolatba keverésre alkalmas. Egy pintes üveg elég-séges egy középnyagságu szobára. Ára 1 frt. — Cs és kir. szab. a maga nemében egyetlen hatású

patkány és egér-irtó szer.

(Nem mérgezik csakis rágó állatoknak halálos.)

Egy bádog-doboz ára 1 frt, 6 doboz 5 frt o. é.

Vidéki megrendelések 1 frton alól nem eszközöltetnek. Nagyban vevők jutányos ár-leengedésben részesülnek. Az összes fentnevezett gyarmányaim megfelelő magyar és német használati utasításokkal el vannak látva. Valódi minőségben kaphatók.

REISS B. magyar királyi szabad. vegyészeti termények gyára. BUDAPEST, IV., király-u'ca 49. sz., I. em.

hova minden írásbeli megrendelés intézendő.

Fiókraktárak Budapesten: Gaiszler Bóia, I. vár, tárnok-utca 6. sz. Weininger M., II. fő-utca 28. sz. Takáts Lajos, IV., hatvani-utca 13. sz. Seid József, IV. koronaherceg-utca 18. sz. Zubek és Batory, VI. kecskeméti utca 5. sz. Gráfi G. J. V., nádor utca 21. sz. Szenes Ed., V. Dorottya-utca 5. sz. Thauer József, V. nagykorona-utca 12. sz. Szenes Ed., Andrassy-ut 29. sz. Szilber Antal veje, VII. király-utca és Károly-körút sarkán, br. Orszy-féle házban. Messik Testvérek, VII., király-utca 47. sz. Szasovszky J., IX. álló-ut 55. sz. Seid József fiókja, X. Kőbánya ligettér.

Főt. lelkészek és t. tanítók figyelmébe!

Az alolított banknál az összes állam- és értékpapírok, nemkülönben sorsjegyek, mint minden húzásnál igérvények a legjutányosabb árban kaphatók. Az értékpapírok, mint aranyjáradék, vasúti, nyeremény és Tisza szegedi kölcson, továbbá: földm. kötvények, kamatozó kinestári utalványok, államadósság, bankok, hitelintézetek, társulatok, takarékpénztárak, különböző vállalatok, záloglevelek, elősőségek stb. papirjai pontosan a napi árfolyam szerint kaphatók.

Ugy a nagyobb értékpapírok, mint a kisebb sorsjegyek, p. o. magyar- és osztrák vörös-kereszt sorsjegyek, Bazilika és Jó-szív sorsjegyek csakéylebb havi részletekben is könnyen megszerezhetők.

Előleg kapható az összes értékpapírok, záloglevelek, takarékrészvény és betétekre, stb. mely részletekben is visszafizethető.

Mindennemű kérdésre azonnal és pontosan válaszolunk.

Az „Első magyar ipar-bank”
váltó-üzlete.

Budapest, IV. Deák Ferencz utca 5. sz.

„Szalády-kávé“

ma a legjobb pótkávé, az ázsia-szemes kávéhoz vegyítékül: felülmul minden idegen behurcolt kávépótlékot s mégis ára csak $\frac{1}{5}$ kiló 12 kr., $\frac{1}{4}$ kiló 14 kr., $\frac{1}{2}$ kiló 26 kr. Kapható a feltaláló:

Szalády Antalnál,
Budapest, Andrassy-ut 86-ik sz.

és minden előkelőbb üzletben, helyben és vidéken; ugyanott

„Hungária kávé“

tápkávé, legjobb kávé, betegeknek utasítás szerint használva biztos segély nyújt gyomor- és bélhurút, rossz emésztés, gyomorégés, gyomor- és fejfájás, gyomortól eredő fejfájás, vérszegénység, elsoványodás, álmatlanság és idegbajok ellen.

Ára: 1 kiló 1 frt 20 kr.

Tanítók előnyárban részesülnek.

Máriacelli gyomorcsöppek.

Kitünő hatású szer a gyomor minden betegségeiben.

Védjegy.

Felülmulthatatlan étvágyhiány, gyomorgöngyöség, rossz illatu lélekzet, felfuvasodás, savanyu felbőffenés, kolika, gyomorhurut, gyomorégés, homok- és daraképződés, túlságos nyálkaképződés, sárgaság, undor és hányás, főfájás (ha a gyomortól ered), gyomorgöngyös, székszorulás, a gyomornak étellekkel és italokkal való túlterhelése, gilyiszták, lép-, máj-, és aranyeres bántalmak eseteiben.

Egy üvegcse ára használati utasítással együtt 40 kr., kettőspalack 70 kr.

Központi szétküldés Brády Károly gyógyszerész által Kremsierben (Morvaország.)

Kaphatók

Török József gyógyszerésztárában Budapest, király u. 12.

Óvás! A valódi máriacelli gyomorcsöppek sokféle módon hamisítottak és utánoztatnak. A valódiság jeléül minden palack vörös; főnebbi védjeggyel ellátott csomagolásban legyen, s a szintén minden palackhoz mellékel utasításon rajta kell hogy legyen, miszerint az Gusek Henrik nyomdájában, Kremsierben nyomtatott.

AZ ASSICURAZIONI GENERALI

1888. évi mérlege.

BEVÉTEL.

Nyeresség- és veszteség-számla az A. mérleghez. (ISSS)

KIADÁS.

A tétel neve	Üzlet		Vagyon		Összes		A tétel neve	Üzlet		Vagyon		Összes	
	frt	krj	frt	krj	frt	krj		frt	krj	frt	krj	frt	krj
1. A jéghiztosítás nyereségtartaléka	—	—	200000	—	200000	—	1. Visszbiztosítási díjak:	258873 99	—	—	—	—	—
2. Díjtartalék a múlt évről:	196539 06	—	—	—	—	—	a) tüzbiztosítás	619186 35	—	—	—	—	—
a) tüzbiztosítás	95210 52	—	—	—	—	—	b) szállítmánybiztosítás	458897 35	—	—	—	—	—
b) szállítmánybiztosítás	36653 11	—	2007402 69	—	2007402 69	—	c) jéghiztosítás	—	3666675 69	—	—	—	3666675 69
c) jéghiztosítás	—	—	—	—	—	—	2. Károk:	—	—	—	—	—	—
3. Tartalék oly károokra, melyek 1887. deczember 31-én még függőben voltak:	34074 15	—	—	—	—	—	a) tüzbizto- (kifizetett károkozások)	—	—	—	—	—	—
a) tüzbiztosítás	200408	—	—	—	—	—	b) szállítm- (tartal. még ki nem fiz. károka)	—	—	—	—	—	—
b) szállítmánybiztosítás	16 2 72	—	—	—	—	—	c) jéghizto- (kifizetett károkozások)	—	—	—	—	—	—
c) jéghiztosítás	—	—	542781 87	—	542781 87	—	d) jéghizto- (tart. még ki nem fiz. károka)	—	—	—	—	—	—
4. Díjak a törlesztés levonásával:	673040 21	—	—	—	—	—	(Mind Ezek a visszabiztosítás levonásával).	—	—	—	—	—	—
a) tüzbiztosítás	136724 23	—	—	—	—	—	3. Díjtartalék 1887. dec. 31-én még folyó biztosításokra:	1866185 03	5724388 82	—	—	—	5724388 82
b) szállítmánybiztosítás	2105421 07	10262098 11	—	—	10262098 11	—	a) tüzbiztosítás	1061032 50	—	—	—	—	—
c) jéghiztosítás	—	—	—	—	—	—	b) szállítm- (tartal. még ki nem fiz. károka)	115819 20	—	—	—	—	—
5. Kötvényilletékek:	248015 30	—	—	—	—	—	c) jéghiztosítás	40338 61	2193220 40	—	—	—	2193220 40
a) tüzbiztosítás	13688 69	—	—	—	—	—	4. Juttalékok:	—	—	—	—	—	—
b) szállítmánybiztosítás	65084 93	—	—	—	—	—	a) tüzbiztosítás	781075 43	—	—	—	—	—
c) jéghiztosítás	—	—	—	—	—	—	b) szállítm- (tartal. még ki nem fiz. károka)	62282 18	—	—	—	—	—
6. Törlesztések jövedelme:	2782 02	—	—	—	—	—	c) jéghiztosítás	144849 94	991207 55	—	—	—	991207 55
a) Értékekre adott elégek kamatai	—	—	—	—	—	—	5. Alkalmos kezelési költségek:	—	—	—	—	—	—
b) Állam- és más értékpapírok kamatai és osztalékai	237691 94	—	—	—	—	—	a) tüzbiztosítás	48319 45	—	—	—	—	—
c) Kamatok változásaitól, folyó számlától és agó	65385 05	—	—	—	—	—	b) szállítm- (tartal. még ki nem fiz. károka)	35103 58	—	—	—	—	—
7. Nyereség különböző értékesítések folytán:	—	—	—	—	—	—	c) jéghiztosítás	140846 61	720629 64	—	—	—	720629 64
a) Átmozgatás a vagyonszámlából	—	—	—	—	—	—	6. Adók és illetékek:	—	—	—	—	—	—
b) Átmozgatás a múlt évről	—	—	—	—	—	—	a) tüzbiztosítás	207017 90	—	—	—	—	—
c) Átmozgatás a múlt évről	—	—	—	—	—	—	b) szállítm- (tartal. még ki nem fiz. károka)	7594 31	—	—	—	—	—
8. Átmozgatás a múlt évről	—	—	—	—	—	—	c) jéghiztosítás	14369 83	229787 04	—	—	—	229787 04
a) Átmozgatás a múlt évről	—	—	—	—	—	—	7. Az ellátási pénziár kamatai:	—	—	—	—	—	—
b) Átmozgatás a múlt évről	—	—	—	—	—	—	a) tüzbiztosítás	—	—	—	—	—	—
c) Átmozgatás a múlt évről	—	—	—	—	—	—	b) szállítm- (tartal. még ki nem fiz. károka)	—	—	—	—	—	—
9. Az állam- és egyéb értékpapírok többletértéke az 1888. dec. 31-iki állomány szerinti számítva	—	—	—	—	—	—	c) jéghiztosítás	—	—	—	—	—	—
A tüzbiztosítási ágba befoglaltak a múlt évről	—	—	—	—	—	—	8. Kétes követelések leírása:	—	—	—	—	—	—
korúvagy biztosításban elet erel- menyek	—	—	—	—	—	—	a) tüzbiztosítás	—	—	—	—	—	—
Összesen	—	—	13153891 14	—	13153891 14	—	b) szállítm- (tartal. még ki nem fiz. károka)	—	—	—	—	—	—
			553615 52	—	553615 52	—	c) jéghiztosítás	—	—	—	—	—	—
			14005006 66	—	14005006 66	—	9. Átvitt a biztosítási üzletszámlára	—	—	—	—	—	—
			—	—	—	—	Nyeresség	—	—	—	—	—	—
			—	—	—	—	Összesen	—	—	—	—	—	—
			—	—	—	—		—	—	—	—	—	—

Nyeresség- és veszteség-számla a B. mérleghez. — Élelbiztosítási osztály (ISSS).

A tétel neve	Üzlet		Vagyon		Összes		A tétel neve	Üzlet		Vagyon		Összes	
	frt	krj	frt	krj	frt	krj		frt	krj	frt	krj	frt	krj
1. Visszbiztosítási díjak	—	—	—	—	—	—	1. Visszbiztosítási díjak	—	—	—	—	—	—
2. Díjtartalék a múlt évről:	22199173 53	—	—	—	—	—	a) tüzbiztosítás	—	—	—	—	—	—
a) tüzbiztosítás	316897 55	—	—	—	—	—	b) szállítm- (tartal. még ki nem fiz. károka)	—	—	—	—	—	—
b) szállítmánybiztosítás	—	—	—	—	—	—	c) jéghiztosítás	—	—	—	—	—	—
c) jéghiztosítás	—	—	—	—	—	—	2. Károk:	—	—	—	—	—	—
3. Tartalék oly károokra, melyek 1887. deczember 31-én még függőben voltak:	—	—	—	—	—	—	a) tüzbizto- (kifizetett károkozások)	—	—	—	—	—	—
a) tüzbiztosítás	—	—	—	—	—	—	b) szállítm- (tartal. még ki nem fiz. károka)	—	—	—	—	—	—
b) szállítmánybiztosítás	—	—	—	—	—	—	c) jéghizto- (kifizetett károkozások)	—	—	—	—	—	—
c) jéghiztosítás	—	—	—	—	—	—	d) jéghizto- (tart. még ki nem fiz. károka)	—	—	—	—	—	—
4. Díjak a törlesztés levonásával:	—	—	—	—	—	—	(Mind Ezek a visszabiztosítás levonásával).	—	—	—	—	—	—
a) tüzbiztosítás	—	—	—	—	—	—	3. Díjtartalék 1887. dec. 31-én még folyó biztosításokra:	—	—	—	—	—	—
b) szállítmánybiztosítás	—	—	—	—	—	—	a) tüzbiztosítás	—	—	—	—	—	—
c) jéghiztosítás	—	—	—	—	—	—	b) szállítm- (tartal. még ki nem fiz. károka)	—	—	—	—	—	—
5. Kötvényilletékek:	—	—	—	—	—	—	c) jéghiztosítás	—	—	—	—	—	—
a) tüzbiztosítás	—	—	—	—	—	—	6. Adók és illetékek:	—	—	—	—	—	—
b) szállítmánybiztosítás	—	—	—	—	—	—	a) tüzbiztosítás	—	—	—	—	—	—
c) jéghiztosítás	—	—	—	—	—	—	b) szállítm- (tartal. még ki nem fiz. károka)	—	—	—	—	—	—
6. Törlesztések jövedelme:	—	—	—	—	—	—	c) jéghiztosítás	—	—	—	—	—	—
a) Értékekre adott elégek kamatai	—	—	—	—	—	—	7. Az ellátási pénziár kamatai:	—	—	—	—	—	—
b) Állam- és más értékpapírok kamatai és osztalékai	—	—	—	—	—	—	a) tüzbiztosítás	—	—	—	—	—	—
c) Kamatok változásaitól, folyó számlától és agó	—	—	—	—	—	—	b) szállítm- (tartal. még ki nem fiz. károka)	—	—	—	—	—	—
7. Nyereség különböző értékesítések folytán:	—	—	—	—	—	—	c) jéghiztosítás	—	—	—	—	—	—
a) Átmozgatás a vagyonszámlából	—	—	—	—	—	—	8. Kétes követelések leírása:	—	—	—	—	—	—
b) Átmozgatás a múlt évről	—	—	—	—	—	—	a) tüzbiztosítás	—	—	—	—	—	—
c) Átmozgatás a múlt évről	—	—	—	—	—	—	b) szállítm- (tartal. még ki nem fiz. károka)	—	—	—	—	—	—
8. Átmozgatás a múlt évről	—	—	—	—	—	—	c) jéghiztosítás	—	—	—	—	—	—
a) Átmozgatás a múlt évről	—	—	—	—	—	—	9. Átvitt a biztosítási üzletszámlára	—	—	—	—	—	—
b) Átmozgatás a múlt évről	—	—	—	—	—	—	Nyeresség	—	—	—	—	—	—
c) Átmozgatás a múlt évről	—	—	—	—	—	—	Összesen	—	—	—	—	—	—
9. Az állam- és egyéb értékpapírok többletértéke az 1888. dec. 31-iki állomány szerinti számítva	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
A tüzbiztosítási ágba befoglaltak a múlt évről	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
korúvagy biztosításban elet erel- menyek	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
Összesen	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—

TEHER

Az Assicurazioni Generali vagyonállása 1888. december 31-én.

VAGYON

Műsz. Polyo	A tétel neve		A		B		A		B		ÖSSZESEN	
	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1	1837500	—	1837500	—	5375000	—	5375000	—	2625000	—	2625000	—
2	4064308 1/2	—	4064308 1/2	—	4064308 1/2	—	4064308 1/2	—	1115108 38	—	1115108 38	—
3	22353 7/2	—	22353 7/2	—	22353 7/2	—	22353 7/2	—	522498 73	—	522498 73	—
4	35748 01	—	35748 01	—	35748 01	—	35748 01	—	40000	—	40000	—
5	226401 06	—	226401 06	—	226401 06	—	226401 06	—	316635	—	316635	—
6	942036 97	—	942036 97	—	942036 97	—	942036 97	—	2129220 40	—	2129220 40	—
7	223633 82	—	223633 82	—	223633 82	—	223633 82	—	—	—	—	—
8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
47	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
59	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
68	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
69	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
71	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
74	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
76	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
77	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
79	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
81	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
82	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
83	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
86	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
87	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
88	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
91	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
92	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
93	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
94	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
95	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
96	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
97	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
98	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
99	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

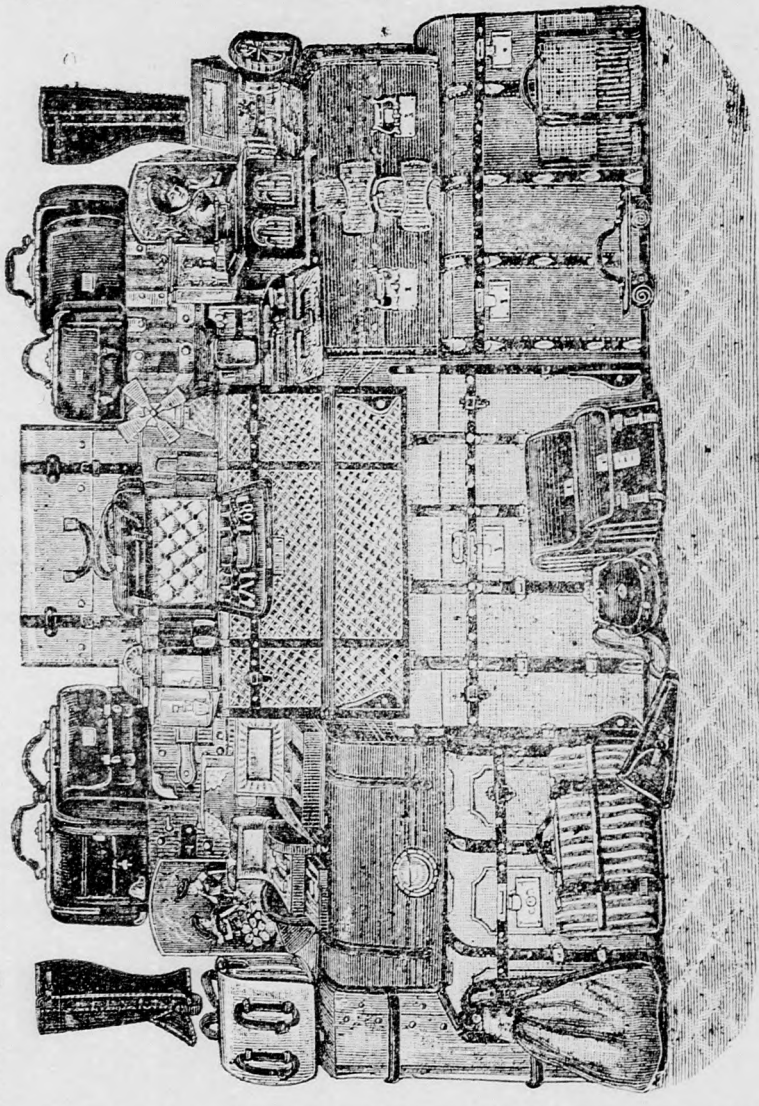
A es. kir. szab. assecurazioni Generali központi igazgatóságára Trésben:

DR. BEAUFORT REICHERD, BESSÉD M., BÉRO REUCK OFTÓ, DR. CALABI R. DR. MAUROGONATO I., DR. MEDERPERGÉD JÓZSEF, SEGRÉ V. — A vezérigazgató: BESSÉ JÓZSEF.

Magyarországi vezérigazgatóság Budapestben az intézet saját házában, Dorottya-utca 10. szám.

UTAZÁSI CIKKEK RAKTÁRA

12 év óta közelismerésnek örvendő, s a nagyérdemű közönség kiváló bizalmát élvező üzleteink számát újabb időben egy **utazási cikkekkel** ellátott raktárral bővítettük. Van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses figyelmét ezen, a **kerepesi-ut 6. sz. a.** a nemzeti színház átellenében levő raktárunkra azon megjegyzéssel hívni föl, hogy abban az említett cikkek közül a legjobb minőségűek, a legjutányosabb szabott árak mellett, kaphatók.

Bátrak vagyunk megjegyezni, hogy a tájékoztatás végett felsorolt árak csak esekély részét tartalmazták azon cikkeknek, melyek, mint e szakkbavágók, raktárunkban minden árban és minőségben kaphatók. Tisztelettel

KESMARIY ÉS ILLÉS

Budapest, Kerepesi-ut 6. szám.

Fiók-üzletek:
Budapest Kerepesi Bazar,
 Nürnbergi, játék s kosárárak
Lemberg. Theaterstrasse.
Carlsbad, Mühlbatgasse.

Utazó kézi táska	Frtól frtg.
toilette céhra berendezve . . .	10.—100.—
Toilet necessaire mosdó készlet, göngyölh. vász.	4.50 10.—
Ugy. fekete bőrb. formáb., fekete és színes bőrből	5.— 40.—
Ugyanaz casette- és színes bőrből	6.— 50.—
Váltáska courier fek. szín. bőrb.	2.— 10.—
Kalap s Cylinder dobozokváson	4.50 14.—
és bőrből . . .	4.50 14.—
Tourista táskák	
Valászkák Vadász szökek	
Eső-köpeny, jobb minőségben, urak és hölgyek részére,	
Értékpapír és váltótáskák.	
Angol plaidok Plaid szíjak	
Utazó szivarváltók.	
Zsel-gyógytárak.	—50 12.—
Kutya-nyakkend.	—50 12.—
Utazó tükrök fa kerettel	1.— 4.—
Utazó tükr. saffian bőrből összehajlítható. . .	2.— 8.—
Uj! Női készitások préselt színes bőrökben, nickel kerék fogantyúkkal . . .	1.— 10.—
Galler és man-schetta - dobozok bőrből . . .	4.50 8.—
	stb. stb.

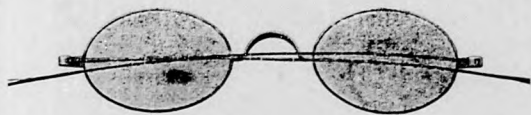
Fiók-üzletek:
Bécs, Mollardgasse 12.
Budapest, Hatvani-utca 10.
Diszmi-különlegességek.

Utazó kézi koffer erős vászomból	2.25 5.25
Ugyanaz barna, vízum vászomból	3.— 7.—
Ugyanaz csikos cerna vászomb.	6.50 8.—
angol szíjakkal és borszeggel	7.50 18.—
Ugyanaz angol rorma fin. kivit.	14.— 25.—
Ugyanaz hasított disznóbőrből . .	18.— 36.—
Ugy. ang. disznób. bor. leger. min.	
Női és férfi ládák koffer-kulont, vízmentes cerna vászonnal átvonva . .	4.— 30.—
Utazó kosarak, athuzatlan sáthuzott vízm. vászomb. magys.	6.— 40.—
Plaidzsákok erős vízm. cernavász.	5.— 14.—
Utazó házi táska egyszerű fekete bor. nopp. forma	3.75 6.—
Ugy. jobb minős. kiv. fémsarkok	
és előtáskával	6.— 12.50
Ugyanaz finom, kulombéle kivit.	12.— 30.—
Ugyanaz színes, bőrökben . . .	6.— 35.—
Ugyanaz angol disznóbőrből . .	14.— 40.—

Fogak és fogsorok

u. m. kaucsuk, vulcanit, celluloid és aranyba foglalt, amerikai zománccfogakat készít olcsó áron kezesség mellett

DICK B. Budapest, VII., kerepesi-ut 12.

Calderoni és Társa

mű- és tanszer-raktárban

Budapesten, kis-híd-utca 8. sz. a.

kaphatók:

menyiségtani, természettani, iáttani, légtünettani, delejes, villanyos és vegytani

gépek és készülékek,

népiskolák és köztanodák

számára taneszközök.

Írásbeli megbízások legpontosabban eszközöltetnek.

Mindennemű igazítások a legjutányosabban és leggyorsabban teljesítettnek.

Árjegyzékek kívánatra bérmentesen küldetnek.

Végh B. Károly

orgona- és zongoragyártó,

Budapest, Dorottya-utca 6. sz.

Megrendelések új, átjártott kül- s belföldi szerkeszetű

orgonákra, zongorákra és harmóniumokra

elvéllaltatnak, ugyszintén átjártott fentnevezett hangszerek megvétetnek, valamint ujakkal előnyös feltételek mellett becséréltetnek, és minden e szakba vágó javítások s hangolások mérsékelt ár és jótállás mellett pontosan eszközöltetnek.

Uj hangszerekért 3 évi, átjártottakért 2 évi jótállás vállalattatik.

T. olvasóink becses figyelmébe!

Nagy és olcsó

BUTOR-ELADÁS

jótállás mellett!

2	drb. szekrény (fényezett)	28	frt.
2	" ágy	24	"
1	" mosdó	12	"
1	" éjjeli szekrény (fényezett)	6	"
1	" íróasztal	15	"
1	" pamlag, és 6 szék ripsz v. jutta	50	"
1	" pamlag, 6 drb zsöllye krepp v. jutta	68	"
1	" pamlag, 6 drb zsöllye selyem	100	"
1	" ottomán (krepp vagy jutta)	28	"
1	" diván (krepp vagy jutta)	25	"

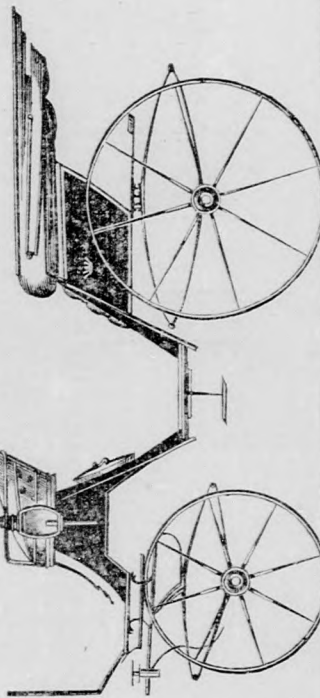
Dósa Kálmán

fővárosi asztalos és kárpitos-
butortelep

BUDAPESTEN,

V. ker. Erzsébettér 19. sz. I. em.

Árjegyzéket bérmentesen küldök, nemkülönben levélbeli megkeresésre azonnal válaszolok.

ZSIGMONDY KÁROLY

kocsigyártó

Budapest, Múzeum-körút 21. szám.

Gyázkocsik községek részére. Árjegyzék ingyen.

Verhovay Gyula

kitünő műve

„AZ ÁLARCZ KORSZAKA“

kapható a „Népnevelő“ kiadóhivatalában. —
1 frt 10 kr. beküldése után bérmentve küldetik meg.

REFORMATOROK.

Történelmi előadások

Katholikus Reformatorok és Luther
Márton fölött.

Irta:

DR. GERMANUS KONSTANTIN.

Magyarította:

DR. KOMLÓSSY FERENCZ.

Eger, 1884. 8-adrét, XVI + 320 l.

Leszállított ára a lap olvasói számára:
2 frt helyett 1 frt.

Esztergom-vármegyei írók koszorúja.

— Pályadíjjal kitüntetett mű. —

Irta:

Zelliger Alajos.

— A szerző sajátja. —

1888. 8-rét, VIII + 265 lap.

Ára 2 frt.

Megrendelhető szerzőnél Nagyszombatban
(Pozsony megye.)

A „MAGYAR ÁLLAM“

kiadóhivatalában

Budapest, IV. ker., Zöldfa-utca 43. sz.

következő művek kaphatók:

Lonkay Antal. Az én első római utam és vaticani zarándoklatom 1877-ben, amely 40 ivnyi vaskos kötetnek ára 1 frt 80 kr. Növendékpapoknak 1 frt 20 kr.

— Az én második római utam, vaticani s loredesi zarándoklatom 1880-ban. I. kötet 468 lap. II. kötet 434 lap. Összesen 902 lap vagyis 56 és fél iv. A két kötet ára 3 frt. Növendékpapoknak, egyetemi hallgatóknak s közép-tanodai tanulóifjaknak 2 frt. Mind a három kötet (értve a fenti első római utat 1877-ben) 4 forint 50 kron rendelhető meg. Akik e díjazatalványon beküldik, bérmentve kapják a művet ket; akik levelező lapon rendelik meg, azoknak utánvétei küldetnek el.

— A szalezi cooperátorok intézménye. Kivenat Lonkay Antalnak „Az én második római utam st.“ című munkájából. Don Bosco bámulandó apostolságának ismertetéseik s a szalezi mindkét nemű congregatióknak hazánkban való megkedveltetése céljából közrebo-csájtja a „Hunyadi Mátyás“ intézet. A jövedelem don Bosco rend-generalis misszióinak van szánva; ára 30 kr.

— Ébresztő szöveget Magyarország katholicus választóihoz. Az ötpontra kath. programot fejtegető népies politikai verszet. Irta és a pesti kath. politikai kaszinóban 1872-iki május 19-én felolvasta Lonkay Antal. Minden katholicus magyar okulására kiadta a „Hunyadi Mátyás“ irodalmi és könyvnyomdai intézet. Második kiadás; ára 15 kr.

Molnár László tanítóképezdei igazgató-tanár. „A tyai tanács egyetlen leányomnak.“ Ifju honleányainknak ajánlva. 15 iv; ára 1 frt 20 krajcár.

— A leánykák élete és ténykedése. A 238 oldalra csinosan kiállított mű ára füzve 1 frt 20 kr.

Nemeskey Andor. Krisztus hét szava a keresztfán. Hét nagybőjti beszéd; ára 60 krajcár.

— Május-i Rózsabimbók, vagyis elmékedések a bold. Szűz Máriáról a loretói Litánia fonalán. 260 oldal. — Az igen szépen kiállított és egy gyönyörű színezett képpel ellátott mű ára 2 forint.

Lelki magány. Nyole napi lelkigyakorlatok sz. Ignác útmutatása szerint. Neumayer Ferenc S. J. irataiból összeszerkesztette Mayr Galus Pál, a linci orsolyarendi apácák gyóntatója. Németből magyarra fordította több győr-egyház-megyei áldozópap. A győri ft. egyházmegyei hatóság engedelmével. A győri orsolyarendi apácák tulajdona. A 734 oldalnyi mű ára csak 2 frt.

Seeburg Ferenc. A nevelőnő (Das Marien-kind.) A negyedik német kiadás után fordította Sankovics Bertalan. Szép kiállítás, 496 lap, ára 1 frt 50 kr.